

Årlig rapport om signalspaning för 2010

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (skr. 2010/11:41) samt en motion som väckts med anledning av skrivelsen.

Regeringens skrivelse är den första årliga rapporten om signalspaning som regeringen nu lämnar med anledning av riksdagens tidigare tillkännagivande.

Utskottet konstaterar att Försvarets radioanstalt haft möjlighet att signalspana i kabel under en relativt begränsad tid. Erfarenheterna från denna verksamhet är därför i nuläget begränsade.

Regeringen redovisar de åtgärder man vidtagit med anledning av riksdagens lagstiftning och tillkännagivande.

Utskottet har ingen invändning mot vad regeringen redovisar.

Riksdagen har tidigare tillkännagivit för regeringen att den ska återkomma med en kontrollstation 2011 om signalspaning. Utskottet emotser att det då finns ett utförligt underlag för regeringens redovisning.

Utskottet *föreslår* att regeringens skrivelse läggs till handlingarna och att motionen avslås.

I betänkandet finns två reservationer (MP, V) och ett särskilt yttrande (SD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	7
Skrivelsen	7
Motionen	8
Yttranden från andra utskott	9
Utskottets ställningstagande	9
Reservationer	11
1. Ny skrivelse, punkt 1 (MP, V)	11
2. Upphävande av signalspaningslagstiftningen och tillsättande av en utredning, punkt 2 (MP, V)	12
Särskilt yttrande	14
Skrivelsen, punkt 3 (SD)	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Skrivelsen	15
Följdmotionen	15
<i>Bilaga 2</i>	
Justitieutskottets yttrande	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ny skrivelse

Riksdagen avslår motion

2010/11:Fö4 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 1 (MP, V)

2. Upphävande av signalspaningslagstiftningen och tillsättande av en utredning

Riksdagen avslår motion

2010/11:Fö4 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 2 (MP, V)

3. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2010/11:41 till handlingarna.

Stockholm den 8 februari 2011

På försvarsutskottets vägnar

Håkan Juholt

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Håkan Juholt (S), Cecilia Widegren (M), Hans Wallmark (M), Åsa Lindestam (S), Peter Jeppsson (S), Eva Sonidsson (S), Allan Widman (FP), Clas-Göran Carlsson (S), Staffan Danielsson (C), Anna-Lena Sörenson (S), Johan Forssell (M), Peter Rådberg (MP), Mikael Jansson (SD), Torbjörn Björlund (V), Stefan Caplan (M), Abdirizak Waberi (M) och Roland Utbult (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (skr. 2010/11:41) samt en motion som väckts med anledning av skrivelsen.

Justitieutskottet har yttrat sig över skrivelsen.

Utskottet har som ett led i uppföljningen av verksamheten vid Försvarets radioanstalt (FRA) i december 2010 fått en föredragning av myndigheten. Utskottet planerar vidare att genomföra ett besök vid FRA under februari 2011.

Bakgrund

Utgångspunkter

Utskottet har under perioden 2007–2009 genomfört en synnerligen omfattande beredning av frågan om Försvarets radioanstalts signalspaning i kabel. *Riksdagen* har i samband därmed i juni 2008 *tillkännagivit* för regeringen som sin mening att den ska lämna årliga rapporter till riksdagen om signalspaning (bet. 2007/08:FöU15, rskr. 2007/08:266).

Regeringens skrivelse (skr. 2010/11:41) är den *första årliga rapporten* om signalspaning som regeringen nu lämnar med anledning av riksdagens tillkännagivande.

Försvarsutskottets tidigare beredning

Försvarsutskottet har behandlat FRA:s signalspaning i kabel i fem betänkanden:

- En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet (bet. 2006/07:FöU10)
- Lag om signalspaning m.m. (bet. 2007/08:FöU14)
- Lag om signalspaning m.m. (förnyad behandling) (bet. 2007/08:FöU15)
- Ändrad tidpunkt för signalspaning i kablar (bet. 2008/09:FöU11)
- Signalspaning (bet. 2009/10:FöU3).

Riksdagsbehandlingen 2007

Utskottet behandlade våren 2007 i betänkande 2006/07:FöU10 En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet proposition 2006/07:63 med samma namn. *Riksdagen* beslutade i juni 2007 (rskr. 2006/07:208 och 226) att regeringens lagförslag om signalspaning skulle hänvisas till försvarsutskottet för att där vila i minst ett år från den 11 juni 2007.

Riksdagsbehandlingen 2008

Utskottet behandlade under våren 2008 i betänkande 2007/08:FöU14 Lag om signalspaning m.m. de förslag som riksdagen beslutat skulle vila i minst ett år. *Riksdagen* beslutade den 18 juni 2008 att återförvisa ärendet till utskottet för ytterligare beredning.

Utskottet tog *samma dag* upp det ärende som kammaren återförvisat till förnyad beredning i ett nytt betänkande (2007/08:FöU15 Lag om signalspaning m.m.). I FöU15 tillkom jämfört med FöU14 ett tillkännagivande om rättssäkerhets- och kontrollmekanismer. *Riksdagen* beslutade därefter samma dag (rskr. 2007/08:266) att bifalla utskottets förslag till riksdagsbeslut om signalspaning. Riksdagen tillkännagav för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer, bl.a. skulle regeringen återkomma till riksdagen med förslag till ändringar i signalspaningslagen.

Tillkännagivandet från riksdagen har följande formulering:

Utskottet anser att regeringen ska meddela närmare föreskrifter i förordningsform om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer när det gäller

- en precisering av för vilka ändamål signalspaning ska få bedrivas inom ramen för den föreslagna lagstiftningen,
- hur tillämpningen av tillståndsgivningen (inriktning, behov, proportionalitetsbedömning, uppdragsgivare och sökord) ska ske,
- hur förstöring av uppgifter ska genomföras.

Utskottet anser vidare att lagen om signalspaning ska kompletteras på följande sätt:

- att tillstånden enligt signalspaningslagen beslutas av en ny domstolsliknande nämnd,
- att den domstolsliknande nämnden ska fatta beslut om tillstånd för användande av sökbegrepp hänförliga till fysiska personer,
- att regeringen och Regeringskansliet ska ta integritetshänsyn vid sina beslut om inriktningen.

Utskottet anser att regeringen senast under hösten 2008 ska återkomma med förslag till ändringar i signalspaningslagen i dessa delar.

Därutöver ska regeringen

- lämna årliga rapporter till riksdagen,
- redovisa en kontrollstation 2011.

Enligt utskottet ska vidare ett särskilt uppdrag lämnas till Datainspektionen om att fram till kontrollstationen 2011 följa FRA:s verksamhet ur ett integritetsskyddsperspektiv. Till Datainspektionen ska en särskild referensgrupp knytas, med personer som nomineras av riksdagspartierna. Regeringen ska också tillsätta en kommitté som utifrån ska följa FRA:s verksamhet generellt från ett integritetsperspektiv fram till kontrollstationen. Kommittén ska bestå av parlamentariker. Kommittén ska tillsätta ett integritetsombud, som har till uppgift att vid tillståndsprövningen bevaka integriteten för personer bosatta i Sverige.

Vad utskottet anför om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening. Därmed förstärks enligt utskottet skyddet för enskilda personer ytterligare utöver regeringens förslag.

Riksdagsbehandlingen 2009

Försvarsutskottet föreslog genom ett utskottsinitiativ (bet. 2008/09:FöU11) i april 2009 att tidpunkten för när signalspaning i kablar ska starta skulle senareläggas till den 1 december 2009 för att skapa tid för den omfattande och noggranna beredning av signalspaningslagen som riksdagen begärt. *Riksdagen* beslutade i enlighet med detta (rskr. 2008/09:245).

Utskottet behandlade under hösten 2009 i ett nytt betänkande (bet. 2009/10:FöU3) regeringens proposition (prop. 2008/09:201) Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning. *Riksdagen* fattade beslut (rskr. 2009/10:3) om kompletteringar av lagstiftningen för att ytterligare stärka rättssäkerheten och skyddet av den personliga integriteten.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Regeringens skrivelse är den första årliga rapporten om signalspaning som regeringen nu lämnar med anledning av riksdagens tidigare tillkännagivande.

Regeringen redovisar de åtgärder man vidtagit med anledning av riksdagens lagstiftning och tillkännagivande.

Utskottet har ingen invändning mot vad regeringen redovisar.

Utskottet *föreslår* att regeringens skrivelse läggs till handlingarna och att motionen avslås.

Jämför reservationerna 1 (MP, V) och 2 (MP, V) samt särskilt yttrande (SD).

Skrivelsen

I *skrivelsen* redogörs för de åtgärder som regeringen under 2009 och 2010, i enlighet med riksdagens tillkännagivande, vidtagit för att förstärka skyddet för den enskildes integritet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Vidare redogörs för de lagstiftningsförslag som regeringen lämnat, för de tillstånds- och kontrollorgan som regeringen instiftat samt för den uppföljning och utvärdering av lagstiftningen som regeringen beslutat.

Regeringen anför i skrivelsen att man med de lagförslag som lämnats i propositionen Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning samt med inrättandet av Försvarsunderrättelsedomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, har genomfört de åtgärder som riksdagen begärde i sitt tillkännagivande. Vidare framhåller regeringen att man genom tillsättandet av den parlamentariska kommittén och uppdraget till Datainspektionen också har tillgodosett vad riksdagen uttalat i fråga om uppföljning av lagstiftningen. Genom dessa initiativ finns nu enligt regeringen ett långtgående skydd för den enskildes integritet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

När det gäller de nya tillstånds- och kontrollorganen konstaterar regeringen att både Försvarsunderrättelsedomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten var operativa fr.o.m. den 1 december 2009 då lagstiftningen trädde i kraft. Myndigheterna har under året genomfört den verksamhet som åligger dem, och myndighetssystemet och lagstiftningen förefaller fungera som avsett.

När det gäller tillsynen har ingen av de inspektioner som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten hittills genomfört visat på att det finns några oegentligheter. Detta ger en indikation på att verksamheten bedrivs rättssäkert och i enlighet med de höga krav på skydd för den enskildes integritet som lagstiftningen ställer.

Med skrivelsen har regeringen, i enlighet med riksdagens tillkännagivande, lämnat den första årliga rapporten om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Vid slutbehandlingen av proposition 2006/07:63 En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet tillkännagav riksdagen också att regeringen vid en kontrollstation 2011 bör lämna en redovisning till riksdagen om hur lagen fungerat ur ett integritetsskyddsperspektiv.

Då den årliga rapporten och kontrollstationen har samma fokus avser regeringen under 2011 att behandla dessa båda i en samlad redogörelse.

Vid tiden för kontrollstationen 2011 kommer tillstånds- och kontrollmyndigheterna att ha hunnit arbeta under en längre tid samtidigt som den parlamentariska kommitté som har till uppgift att följa upp signalspaningslagen kommer att ha lämnat sitt betänkande. Det innebär att det vid tidpunkten för kontrollstationen kommer att finnas bättre förutsättningar för att kunna dra slutsatser om lagstiftningens konsekvenser för den enskildes integritet.

Motionen

Peter Rådberg m.fl. (MP) erinrar i *motion 2010/11:Fö4* om att när lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet antogs, beslutades även att ytterligare stärka integritetsskyddet genom en årlig skrivelse om detta.

Regeringens skrivelse är enligt motionärerna en sorglig läsning för den som månar om den personliga integriteten. Skrivelsen är endast en uppräddning av de lagar som riksdagen beslutat om som rör signalspaningen samt vilka myndigheter som arbetar som kontrollinstanser för detta.

I skrivelsen kan dock utrönas att Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten under perioden januari till augusti 2010 genomfört sex inspektioner hos försvarsunderrättelsemyndigheterna. Kontroll på enskilds begäran har skett fem gånger. I inga av fallen har några oegentligheter funnits i form av otillbörlig inhämtning eller behandling.

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten gör alltså sitt jobb men inte så mycket mer. Skrivelsen är inte tänkt som en årlig påminnelse om riksdagsbeslut i fråga om signalspaning samt vilka myndigheter som arbetar med frågan. Skrivelsen är tänkt som en kontrollstation för riksdagen där de folkvalda till landets högsta beslutande församling får insyn i en verksamhet. Om det inte sker på ett tillbörligt sätt kan det rubba förtroendet för försvaret och i slutändan inte minst de folkvalda.

Miljöpartiet förstår likaväl som regeringen att det inte går att detaljerat redovisa arbetet kring signalspaningen på grund av dess känsliga och sekretessbelagda art. Men regeringen borde ha redovisat i generella drag, i alla fall hur många godkända spaningar som har genomförts. Vilka myndigheter av dem som får ansöka har ansökt om signalspaning?

Denna generella information behöver inte skada Sveriges intressen och säkerhet. Den skulle däremot kunna ge bättre insyn för riksdagens ledamöter och ge dem bättre möjlighet att bedriva sitt demokratiska arbete som kontrollstation för signalspaningen.

Skrivelsen är som sagt under all kritik. Miljöpartiet vill se att regeringen snarast återkommer med en ny skrivelse som visar att den tar sitt uppdrag från riksdagen på allvar (*yrkande 1*). I övrigt står Miljöpartiet fast vid sitt tidigare framförda förslag att lagarna som rör signalspaning tills vidare bör avskaffas, och en utredning bör utröna hur signalspaning ska bedrivas med hänsyn till integritetsskyddet (*yrkande 2*).

Yttranden från andra utskott

Försvarsutskottet har berett *konstitutions- och justitieutskotten* möjlighet att yttra sig över regeringens skrivelse och följdmotion.

Konstitutionsutskottet har beslutat att inte yttra sig.

Justitieutskottet framhåller i sitt yttrande 2010/11:JuU4y att det beslut som riksdagen fattade i oktober 2009 (bet. 2009/10:FöU3, rskr. 2009/10:3), vilket innebar att Försvarets radioanstalt (FRA) endast fick bedriva signalspaning på beställning av regeringen, Regeringskansliet och Försvarmakten, i praktiken omöjliggjorde det stöd som FRA fram till dess hade lämnat till t.ex. Säkerhetspolisen och den öppna polisen.

Justitieutskottet anser att det är angeläget att Säkerhetspolisens behov av information som har inhämtats genom signalspaning snarast tillgodoses. Samtidigt måste hänsyn tas till rättssäkerhets- och integritetsaspekter. Mot bakgrund av att ett fullständigt lagförslag som reglerar denna fråga är nära förestående anser utskottet att den beredning som pågår inom Regeringskansliet inte bör föregripas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att FRA haft möjlighet att signalspana i kabel under en relativt begränsad tid. Erfarenheterna från denna verksamhet är därför i nuläget begränsade.

Regeringen redovisar i den första årliga rapporten till riksdagen de åtgärder man vidtagit med anledning av riksdagens lagstiftning och tillkännagivande.

Regeringen redovisar kortfattat verksamheten inom *kontrollorganet* (Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten) och *tillståndsgorganet* (Försvarsunderrättelsesdomstolen). Regeringen framhåller att myndigheterna under året genomfört den verksamhet som åligger dem. Regeringens bedömning är att myndighetssystemet och lagstiftningen fungerar som avsett.

Utskottet har ingen invändning mot vad regeringen redovisar.

Utskottet konstaterar liksom justitieutskottet att lagförslag om ytterligare reglering av tillgång till information från signalspaning avses beredas i Regeringskansliet under våren 2011. Utskottet kan i det sammanhanget kon-

statera att det framförs behov från olika myndigheter, t.ex. polisen, om tillgång till sådan information. Utskottet anser liksom justitieutskottet att beredningen i Regeringskansliet inte bör föregripas.

Riksdagen har tidigare tillkännagivit för regeringen att den ska återkomma med en kontrollstation 2011 om signalspaning. Utskottet har framhållit (bet. 2009/10:FöU3) att man avser att mycket noga fortsätta att följa frågan om FRA:s signalspaning. Kontrollstationen kommer att utgöra en viktig del i denna uppföljning. I det sammanhanget bör rapporter från Datainspektionen och den parlamentariska Signalspaningskommittén utgöra betydelsefulla inslag, liksom naturligtvis rapportering från de permanenta tillstånds- och kontrollorganen. Utskottet emotser att det vid kontrollstationen finns ett utförligt underlag för regeringens redovisning.

Utskottet noterar att Datainspektionen i december 2010 i en rapport granskat hur personuppgifter hanteras på FRA. Den sammanfattande bedömning som Datainspektionen gör är att frågor som har med personuppgiftsbehandling och personlig integritet att göra tas på allvar vid FRA och att myndigheten har lagt ned mycket tid och resurser på att skapa rutiner och utbilda personalen på ett sådant sätt att risken för otillbörliga intrång i den personliga integriteten minimeras. Det intryck som Datainspektionen har fått under sin granskning är enligt inspektionen på det hela taget positivt. Datainspektionen anser dock att vissa förbättringar i arbetsmetoderna bör ske vid FRA.

Utskottet noterar också att Signalspaningskommittén fått förlängd tid för sin redovisning till februari 2011.

Utskottet *föreslår* att regeringens skrivelse läggs till handlingarna och att motionen avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Ny skrivelse, punkt 1 (MP, V)

av Peter Rådberg (MP) och Torbjörn Björlund (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:F64 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

När lagen om signalspaning om försvarsunderrättelseverksamhet antogs beslutades även att ytterligare stärka integritetsskyddet genom en årlig skrivelse om integritetsskydd rörande detta.

Regeringens skrivelse är en sorglig läsning för den som månar om den personliga integriteten. Skrivelsen är endast en uppgradning av lagarna som riksdagen beslutat om som rör signalspaningen samt vilka myndigheter som arbetar som kontrollinstanser för detta.

I skrivelsen kan dock utrönas att Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten under perioden januari till augusti 2010 genomfört sex inspektioner hos försvarsunderrättelsemyndigheterna. Kontroll på en enskilds begäran har gjorts fem gånger. I inte något av fallen har man funnit några oegentligheter i form av otillbörlig inhämtning eller behandling.

Med denna information vet vi att Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten gör sitt jobb – men inte så mycket mer. Skrivelsen är inte tänkt som en årlig påminnelse om riksdagsbeslut i fråga om signalspaning och om vilka myndigheter som arbetar med frågan. Skrivelsen är tänkt som en kontrollstation för riksdagen där de folkvalda till landets högsta beslutande församling får insyn i en verksamhet. Om det inte sker på ett tillbörligt sätt, kan det rubba förtroendet för försvaret och i slutändan inte minst för de folkvalda.

Det är förståeligt att det inte går att detaljerat redovisa arbetet kring signalspaningen på grund av dess känsliga och sekretessbelagda art. Men regeringen borde åtminstone i generella drag ha redovisat hur många godkända spaningar som har genomförts. Vilka myndigheter av dem som får har ansökt om signalspaning?

Denna generella information behöver inte skada Sveriges intressen och säkerhet, men den skulle däremot kunna ge bättre insyn för riksdagens ledamöter när de bedriver sitt demokratiska arbete som kontrollstation för signalspaningen.

Den s.k. parlamentariska kontrollen av signalspaningen saknar i dag ledamöter från våra partier. Några sådana finns varken i Inspektionen för försvarsunderrättelseverksamheten eller i Signalspaningskommittén. Detta måste omedelbart rättas till.

Skrivelsen är som sagt under all kritik. Regeringen måste snarast återkomma med en ny skrivelse som visar att de tar sitt uppdrag från riksdagen på allvar.

Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

2. Upphävande av signalspaningslagstiftningen och tillsättande av en utredning, punkt 2 (MP, V)

av Peter Rådberg (MP) och Torbjörn Björlund (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Fö4 av Peter Rådberg m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Den borgerliga majoriteten har i riksdagen röstat igenom en lag om signalspaning som ger Försvarets radioanstalt (FRA) mycket långtgående befogenheter att signalspana i kabel.

Sedan det första lagförslaget presenterades har nästan 40 förändringar gjorts i lagstiftningen. Detta har skett utan att någon ordentlig utredning genomförts. Arbetet med lagstiftningen har skötts internt av tjänstemän i Regeringskansliet. Sannolikt har de dessutom försetts med en stor del av underlaget från FRA.

Regeringen har lappat och lagat i lagstiftningen efter hand för att vinna över tveksamma partivänner. Den mängd människor som ingår i olika tillsynsorgan innebär snarare en fara för rättssäkerheten än en förstärkning av integritetsskyddet. Den röra som uppstått när det gäller regleringen av FRA:s signalspaning är oacceptabel.

Polisen bör inte få tillgång till uppgifter från signalspaning, vilket däremot justitieutskottets majoritet anser i yttrande 2010/11:JuU4y.

En komplex lagstiftning som påverkar grundlagsskyddade fri- och rättigheter ska beredas i en parlamentariskt sammansatt offentlig utredning. Lagarna som rör signalspaning bör tills vidare avskaffas och en utredning tillsättas om hur signalspaning ska genomföras med hänsyn till den personliga integriteten. Riv upp, gör om, gör rätt!

Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

Särskilt yttrande

Skrivelsen, punkt 3 (SD)

Mikael Jansson (SD) anför:

Sårbarheten för terrorattacker är allmänt stor i de flesta länder. Ett samhälle som Sverige med låg polistäthet och utan ett territorialförsvar har extra hög sårbarhet. Såväl människosamlingar som viktig infrastruktur är svårskyddade. Detta har vi kunnat bortse från tidigare då terrorismen inte var ett problem inom våra gränser.

Rikskriminalens krigsbrottskommission uppskattar att 1 500 krigsförbrytare nu lever i Sverige. Därtill skapar de nya islamistiska miljöerna en grogrund varur muslimska terrorister riskerar att växa. Självordsbombaren i Stockholm som hade kunnat skapa en katastrof om attentatet inte misslyckats är ett exempel på detta.

Vi måste se signalspaningen mot bakgrund av vår sårbarhet. Den är ett nödvändigt verktyg för att stärka vår säkerhet. Fienden är okänd och ouniformerad. Spaningsarbetet har därför som mål att detektera terrorister och förbrytare som uppträder bland gemene man.

Föreliggande skrivelse visar att mycket har gjorts för integriteten med diverse kontrollstationer. Sverigedemokraternas förtroende för FRA är stort.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2010/11:41 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Följdmotionen

2010/11:Fö4 av Peter Rådberg m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en ny skrivelse som uppfyller skrivelsens ändamål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att riva upp de lagar om signalspaning som antogs hösten 2008 och om att inrätta en utredning för hur signalspaningen ska ske med hänsyn till den personliga integriteten.

BILAGA 2

Justitieutskottets yttrande
2010/11:JuU4y

Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Till försvarsutskottet

Regeringens skrivelse 2010/11:41 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet har remitterats till försvarsutskottet. Den 7 december 2010 beslutade försvarsutskottet att ge bl.a. justitieutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelsen och de motioner som kunde komma att väckas i ärendet.

Med anledning av skrivelsen har det väckts en motion av Miljöpartiet de gröna.

Justitieutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen och motionen i de delar som berör justitieutskottets beredningsområde.

Till yttrandet har fogats en avvikande mening (MP och V).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Vid riksdagens slutbehandling av regeringens proposition En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet (prop. 2006/07:63, bet. 2007/08:FöU15, rskr. 2007/08:266) tillkännagav riksdagen som sin mening vad försvarsutskottet anfört om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer. Riksdagen anförde bl.a. att regeringen en gång om året ur ett integritetsskyddsperspektiv ska redovisa en granskning av verksamheten som gjorts enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. I enlighet med riksdagens tillkännagivande lämnar regeringen med skrivelsen den första årliga redogörelsen om integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

I skrivelsen anför regeringen att de senaste ändringarna i lagstiftningen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet trädde i kraft samtidigt som de nya tillstånds- och kontrollorganen påbörjade sin verksamhet – den 1 december 2009. Detta innebär att den nya lagstiftningen och de nya myndigheterna hade hunnit verka knappt ett år när skrivelsen lämnades. Enligt regeringen krävs utvärdering under en längre tid för att man fullt ut ska kunna bedöma lagstiftningens effekter. I skrivelsen redogör därför regeringen för de åtgärder inom lagstiftning, tillståndsgivning och kontroll som den vidtagit för att stärka skyddet för den enskildes integritet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Regeringen anför vidare att den parlamentariska kommitté som tillsatts för att granska lagstiftningen ur ett integritetsskyddsperspektiv lämnar sin rapport först i februari 2011 och därför inte berörs av skrivelsen.

I skrivelsen redogör regeringen bl.a. för den politiska överenskommelse om åtgärder för att ytterligare stärka integritetsskyddet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet som regeringspartierna träffade under hösten 2008 (prop. 2008/09:201, bet. 2009/10:FöU3, rskr. 2009/10:3). Ändringarna trädde i kraft den 1 december 2009 och innebär att lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet kompletteras med regler som ytterligare stärker skyddet för den enskildes integritet. Bland annat har skälen för vilka ändamål signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet får bedrivas tydligt preciserats i lagtexten. Vidare har antalet myndigheter som får inrikta verksamheten begränsats till regeringen, Regeringskansliet och Försvarsmakten.

Regeringen redogör vidare för de två nya tillstånds- och kontrollorgan, Försvarsunderrättelsedomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun), som inrättats. Försvarsunderrättelsedomstolen har till uppgift att pröva signalspaningsmyndighetens ansökningar om tillstånd för verkställighet av signalspaning. Siun har till uppgift att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som enligt

förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet bedriver sådan verksamhet. Inspektionen är också kontrollmyndighet enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och har de uppgifter som framgår av lagen. Ytterligare en uppgift för Siun är att granska behandlingen av personuppgifter enligt lagen (2007:258) om behandling av personuppgifter i Försvarsmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst samt enligt lagen (2007:259) om behandling av personuppgifter i Försvarets radioanstalts försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamhet. Inspektionen ska även verkställa de beslut om tillgång till signalbärare som Försvarsunderrättelsesdomstolen beslutat.

I skrivelsen redogör regeringen avslutningsvis för att en parlamentarisk kommitté har inrättats för uppföljning av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (dir. 2009:10) samt att Datainspektionen har fått i uppdrag att följa personuppgiftsbehandlingen vid Försvarets radioanstalt (Fö2009/355/SUND).

Motionen

I motion Fö4 (MP) yrkar motionärerna (yrkande 1) att regeringen bör återkomma till riksdagen med en ny skrivelse som uppfyller ändamålen. Till stöd för sitt yrkande anför motionärerna att skrivelsen är tänkt som en kontrollstation för riksdagen. Skrivelsen borde ha innehållit en generell beskrivning av hur många godkända spaningar som har genomförts och vilka myndigheter som har ansökt om signalspaning. Vidare yrkar motionärerna (yrkande 2) att de lagar om signalspaning som antogs hösten 2008 ska rivas upp och att en utredning ska tillsättas med uppdrag att utreda hur signalspaning kan ske med hänsyn till den personliga integriteten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det beslut som riksdagen fattade i oktober 2009 (bet. 2009/10:FöU3, rskr. 2009/10:3), vilket innebar att Försvarets radioanstalt (FRA) endast fick bedriva signalspaning på beställning av regeringen, Regeringskansliet och Försvarsmakten, i praktiken omöjliggjorde det stöd som FRA fram till dess hade lämnat till t.ex. Säkerhetspolisen och den öppna polisen. Regeringen gav mot denna bakgrund en särskild utredare i uppdrag att bl.a. kartlägga Säkerhetspolisens och Rikskriminalpolisens behov av underrättelseinhämtning avseende utländska förhållanden genom signalspaning och överväga alternativa lösningar för att verkställa detta (dir. 2008:120). Utredaren lämnade i juli 2009 sitt betänkande Signalspaning för polisiära behov (SOU 2009:66). I september 2009 höll Justitiedepartementet en hearing om betänkandet (Ju2009/6098/PO). Departementet gav därefter i mars 2010 en utredare i uppdrag att analysera olika sätt att verkställa inhämtning av information genom signalspaning för att tillgodose polisens behov (Ju2010/1945/P). Utredaren skulle ursprungligen ha redovisat sitt uppdrag den 1 november 2010, men tiden har förlängts till

den 1 mars 2011. Justitieutskottet har inhämtat att Justitiedepartementets avsikt är att senare under våren 2011 remittera ett fullständigt lagförslag som reglerar bl.a. i vilken utsträckning polisen ska få tillgång till underrättelser som har inhämtats genom signalspaning och vilken myndighet som ska verkställa detta.

Utskottet anser att det är angeläget att Säkerhetspolisens behov av information som har inhämtats genom signalspaning snarast tillgodoses. Samtidigt måste hänsyn tas till rättssäkerhets- och integritetsaspekter. Mot bakgrund av att ett fullständigt lagförslag som reglerar denna fråga är nära förestående anser utskottet att den beredning som pågår inom Regeringskansliet inte bör föregripas.

Stockholm den 27 januari 2011

På justitieutskottets vägnar

Johan Linander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Ulrika Karlsson i Uppsala (M), Christer Adelsbo (S), Helena Bouveng (M), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Maria Ferm (MP), Caroline Szyber (KD), Kent Ekeröth (SD), Lena Olsson (V), Carl-Oskar Bohlin (M), Mattias Jonsson (S) och Roger Haddad (FP).

Avvikande mening

Avvikande mening (MP, V)

Maria Ferm (MP) och Lena Olsson (V) anför:

Vi står fast vid den avvikande mening som Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet hade i justitieutskottets yttrande 2009/10:JuU1y Förstärkt integritet vid signalspaning. Vi anser att lagstifningen om signalspaning bör rivas upp och att en parlamentarisk utredning bör tillsättas som ska utreda behovet av signalspaning med hänsyn till effektiviteten, proportionaliteten och integriteten. Vidare motsätter vi oss att polisen ska få tillgång till information som har inhämtats genom signalspaning.